

Секція 2
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС,
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Дмитренко А. О., курсант 3-го курсу
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
адміністративної діяльності, кандидат
юридичних наук, доцент **Басс В. О.**

**ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ
ПЕТИЦІЙ В УКРАЇНІ**

Право громадян направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб гарантовано ст. 40 Конституції України. Реалізацію цього права забезпечує Закон України «Про звернення громадян», який, серед іншого, регламентує процедури подачі та розгляду електронних петицій.

У ст. 5 цього Закону електронну петицію визначено як особливу форму колективного звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування. Звідси випливає, що на відміну від звернень громадян, які направляються до будь-якого органу влади, посадової чи службової особи, електронні петиції можуть подаватися тільки зазначеним адресатам. Таким чином, вони не можуть бути адресовані окремим центральним органам виконавчої влади, обласним і районним державним адміністраціям, територіальним підрозділам органів виконавчої влади тощо.

Згідно зі ст. 23-1 Закону, громадяни можуть звернутися до Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або

веб-сайт громадського об'єднання, що збирає підписи на підтримку електронної петиції. У цьому важливому пункті закріплено, що органи влади не володіють монополією на механізм електронних петицій, а отже, будь-яке громадське об'єднання може самостійно організувати та реалізовувати петиційний процес. Електронні петиції, як і звернення громадян, можуть складатися в довільній формі. Проте законодавство висуває певні обов'язкові вимоги до їх змісту й структури.

По-перше, в електронній петиції має бути викладено суть звернення, зазначено прізвище, ім'я, по батькові автора (ініціатора) електронної петиції, адресу електронної пошти.

По-друге, на веб-сайті відповідного органу або громадського об'єднання, що здійснює збір підписів, обов'язково зазначаються дата початку збору підписів та інформація щодо загальної кількості та переліку осіб, які підписали петицію.

По-третє, Закон встановлює, що електронна петиція не може містити заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини. Ця вимога є цілком виправданою з огляду на публічний характер петицій та є доцільним обмеженням на свободу вираження поглядів у демократичному суспільстві. Процедура подання та розгляду електронних петицій в Україні можна умовно поділити на декілька стадій (етапів):

– ініціювання петиції. На цьому етапі текст електронної петиції формулюється на офіційному веб-сайті відповідного органу влади чи веб-сайті громадського об'єднання, що збирає підписи, із використанням спеціальної форми, яку заповнює автор (ініціатор);

– перевірка електронної петиції. Після формулювання тексту петиції орган влади, на сайті якого її створено, упродовж двох робочих днів перевіряє її щодо відповідності вимогам Закону. Якщо текст петиції відповідає вимогам законодавства,

тоді її оприлюднюють для збору підписів. У разі виявлення невідповідностей петицію не оприлюднюють, про що обов'язково інформують автора (ініціатора);

– оприлюднення петиції на офіційному веб-сайті адресата або на веб-сайті громадського об'єднання, яке збирає підписи на підтримку електронних петицій. Зокрема, обов'язково зазначається дата початку збирання підписів (якою є дата оприлюднення петиції) та інформація щодо загальної кількості й переліку осіб, які підписали електронну петицію;

– збирання підписів на підтримку петиції. Згідно із Законом, електронна петиція, адресована Президентові України, Верховній Раді України чи Кабінету Міністрів України, розглядається за умови збирання на її підтримку не менш як 25 тис. підписів громадян протягом не більше ніж трьох місяців із дня її оприлюднення. Дещо іншими є вимоги до електронних петицій, адресованих органам місцевого самоврядування. Вимоги до кількості підписів громадян на підтримку електронної петиції до органу місцевого самоврядування та строку збору підписів визначаються статутом територіальної громади. Проте, згідно з перехідними положеннями Закону, яким було запроваджено електронні петиції, електронна петиція до відповідного органу місцевого самоврядування розглядається за умови збирання на її підтримку протягом не більш як трьох місяців із дня її оприлюднення такої кількості підписів у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, де проживає: до 1 тис. жителів – мінімум 50 підписів; від 1 тис. до 5 тис. жителів – не менш як 75 підписів; від 5 тис. до 50 тис. жителів – не менш як 100 підписів; від 100 тис. до 500 тис. жителів – не менш як 250 підписів; від 500 тис. до 1 млн жителів – не менш як 500 підписів; понад 1 млн жителів – не менш як 1000 підписів;

– надсилання петиції адресату. Цей етап наявний у разі, якщо збір підписів на підтримку петиції здійснюється через сайт громадського об'єднання, а не офіційний веб-сайт органу влади, якому ця петиція адресована. Так, якщо відповідна петиція набрала необхідну кількість підписів, то не пізніше наступного

дня після завершення строку збирання підписів, вона має бути надіслана громадським об'єднанням на офіційний веб-сайт органу влади, якому адресована;

– розгляд електронної петиції. Згідно із законом, розгляд електронної петиції здійснюється невідкладно, але не пізніше, ніж протягом десяти робочих днів (на відміну від місяця, що відведений на розгляд звичайних звернень громадян). Причому порядок розгляду електронної петиції визначається тим органом, якому вона адресована. Якщо електронна петиція містить клопотання про її розгляд на парламентських слуханнях у Верховній Раді України або громадських слуханнях територіальної громади, автор (ініціатор) петиції має право представити електронну петицію на таких слуханнях. У такому разі строк розгляду електронної петиції продовжується на строк, необхідний для проведення відповідних слухань;

– публікація результатів розгляду петиції. Відповідь на електронну петицію не пізніше наступного робочого дня після закінчення її розгляду оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу, якому вона була адресована, а також надсилається у письмовому вигляді автору (ініціатору) електронної петиції. У відповіді на електронну петицію зазначають результати розгляду порушених у ній питань із відповідним обґрунтуванням.

Інформація про кількість підписів, одержаних на підтримку електронної петиції, та строки їх збору зберігається не менше трьох років з дня оприлюднення петиції. Щоправда, з цього положення не є зрозумілим, чи мають ці дані зберігатись у відкритому доступі, чи просто в якихось закритих електронних архівах. Також бракує чіткості в питанні стосовно того, чи має разом із петицією зберігатись і відповідь на неї.